

Egzamin ósmoklasisty

Zadania i ćwiczenia ułatwiające przygotowanie się do egzaminu z języka polskiego po ósmej klasie

Tekst nieliteracki: Anna Claybourne "Bardzo ilustrowana historia wynalazków" (fragment)

Ludzie od zawsze z zazdrością obserwowali fruujące nad ich głowami ptaki. Aby zrealizować marzenie o szybowaniu w przestworzach, trzeba było jednak wielu lat eksperymentów.

Podjmując pierwsze naiwne próby przezwyciężenia grawitacji*, ludzie naśladowali ptaki. Konstruowali wielkie pierzaste skrzydła, przypinali je sobie do ramion i zaczęli nimi energicznie machać. Jedną z takich prób podjął w 1507 roku Szkot John Damian. Przymocował sobie do ramion skrzydła z piór kurczaków i zeskoczył z dachu zamku Stirling. Chciał dolecieć do Francji, ale udało mu się jedynie spaść prosto w kupę obornika** pod zamkowym murem i złamać nogę.

Po tym przykrym incydencie*** Damian doszedł do wniosku, że zamiast piór kurzych powinien użyć orlich. Jak widać, wiele się nie nauczył. Przez lata z uporem testowano przeróżne kombinacje coraz to wymyślniejszych konstrukcji i upierzenia. Upłynęło wiele lat, zanim ktoś wreszcie zrozumiał, że machanie przeczepionymi do ramion skrzydłami na nic się nie zda i że trzeba wypróbować czegoś innego.

Gorące powietrze jest lżejsze niż zimne, co oznacza, że przemieszcza się ku górze. Wiedzieli już o tym starożytni Chińczycy. Wiedzę tę wykorzystywali, konstruując unoszące się w powietrzu latarnie.

Bracia Joseph i Jacques Montgolfier postanowili wykorzystać zjawisko samoczynnego przemieszczania się powietrza ku górze na nieco większą skalę niż Chińczycy i zbudowali balon na ogrzane powietrze. Pochodzili z rodziny papierników, więc nie brakowało im materiału. W 1783 roku zbudowali olbrzymi balon z papieru i tkaniny, napełnili go gorącym powietrzem i balon poszybował w przestworza.

Balon braci Montgolfier pokonał prawie dwa kilometry, na wszelki wypadek bez załogi. Podczas drugiego lotu w koszu znajdowali się już pasażerowie: kaczka, kogut i owca. W końcu bracia skonstruowali balon na tyle bezpieczny, że mogli latać nim ludzie. W pierwszy lot pasażerski w dziejach ludzkości, który odbył się 21 listopada 1783 roku, wybrali się dwaj śmiałkowie, nauczyciel i żołnierz. Przelecieli osiem kilometrów nad ulicami Paryża.

Anna Claybourne, "Bardzo ilustrowana historia wynalazków", Poznań 2007.

*Grawitacja - tu w znaczeniu przyciąganie ziemskie.

**Obornik - nawóz będący mieszaniną zwierzęcych odchodów oraz ściółki.

***Incydent - nieprzyjemne wydarzenie, zajście.

Zadanie 1

Uzupełnij poniższy tekst w taki sposób, aby stanowił streszczenie powyższego artykułu.

Tematem tekstu Anny Claybourne są

Autorka skupia się na

i dochodzi do wniosku, że

Zadanie 2

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F - jeśli jest fałszywe.

A. Spośród wymienionych w tekście osób wiedzę o unoszeniu się gorącego powietrza najwcześniej wykorzystali Chińczycy.

B. Pierwszy pasażerski lot balonem odbył się we Francji w XVIII wieku.

Zadanie 3

Podaj dwa przykłady z tekstu, które udowadniają, że ludzie chcieli szybować w przestworzach.

.....

.....

Zadanie 4

Które stwierdzenie należy uznać za tezę wynikającą z tekstu Anny Claybourne?

A. Ludzie marzyli o lataniu i dużo na ten temat rozmawiali.

B. Aby poszybować w powietrzu ludzie obserwowali lot ptaków.

C. Ludzie, marząc o lataniu, przeprowadzali wiele eksperymentów z tym związanych.

Zadanie 5

Wskaż poprawną odpowiedź.

Tekst ma charakter

A. literacki.

B. informacyjny.

C. użytkowy.

Zadanie 6

Dokończ zdanie - wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Braci Montgolfier można by scharakteryzować, używając określeń

A. naiwni, wytrwali.

B. nierozsądni, pracowici.

C. pomysłowi, zaradni.

Zadanie 7

Wypowiedzenie z imiesłowowym równoważnikiem zdania przekształć na osobową formę czasownika.

'Ludzie od zawsze z zazdrością obserwowali fruwające nad ich głowami ptaki'.

Zadanie 8

Wypowiedzenie: 'Przymocował sobie do ramion skrzydła z piór kurczaków i zeskoczył z dachu zamku Stirling' to A/B i C/D.

- A. zdanie współrzędnie złożone.
- B. zdanie podrzędnie złożone.
- C. łączne.
- D. przydawkowe.

Zadanie 9

Zapisz datę 21 listopada 1783 r. na dwa inne sposoby.

.....
.....

Zadanie 10

Przeczytaj poniższy fragment z mitu, a następnie odpowiedz na pytania znajdujące się pod tekstem.

"[...], rzekł ojciec do syna: "Pamiętaj, synu, żebyś zawsze latał środkiem, między morzem a niebem. Nie wolno ci zbyt wysoko szybować, gdyż gorąco promieni słonecznych roztopi воск, który spaja skrzydła; ani nie zlatuj zbyt nisko, aby wilgocią wody nie nasiąknęły pióra".

A. podaj związek frazeologiczny, źródłem którego stała się postawa syna.

.....

B. wyjaśnij znaczenie tego związku.

.....

ODPOWIEDZI DO ZADAŃ

Zadanie 1

Tematem tekstu Anny Claybourne są **informacje dotyczące latania**.

Autorka skupia się na **przedstawieniu wiadomości na temat wynalazków, dzięki którym można było wzbić się w powietrze** i dochodzi do wniosku, że **szybowanie w powietrzu od zawsze było marzeniem ludzi**.

Zadanie 2

- A. P
- B. P

Zadanie 3

Przykłady: obserwowanie przez ludzi lotu ptaków; eksperymenty przeprowadzane przez Johna Damiana; skonstruowanie latarni unoszonych przez gorące powietrze; zbudowanie z papieru i tkanin balonu i napełnienie go gorącym powietrzem.

Zadanie 4

C

Zadanie 5

B

Zadanie 6

C

Zadanie 7

'Ludzie od zawsze z zazdrością obserwowali ptaki, które fruwały nad ich głowami'.

Zadanie 8

A. C.

Zadanie 9

21. 11. 1783 r.

21 XI 1783 r.

Zadanie 10

A. ikarowe loty.

B. śmiałe plany, które mogą skończyć się tragicznie.